

КАФЕДРА НАРОДНИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Сучасне інструментальне виконавство

Освітній ступінь

«Магістр»

Спеціальність

025«Музичне мистецтво»

Освітньо-професійна програма

«Музичне мистецтво»

Статус

Вибіркова

Форма контролю

Залік

Курс	1
Семестр	2

ECTS	3
Годин	90
Лекції	20
Семінари	20
Самостійна робота	50

Інформація про викладача

ПІБ	Білоусова Світлана Вікторівна кандидатка мистецтвознавства, доцентка кафедри народних інструментів Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
e-mail	kolesniksv@ukr.net

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс лекцій "Сучасне інструментальне виконавство" передбачає розгляд музичного виконавства з позиції його ролі і місця в триаді: композитор–виконавець–слухач, де завдання виконавця полягатиме в необхідності через інтерпретаційне вчитування в структуру твору з наступним подоланням дискретності структурних побудов не тільки вийти на рівень цілісності, але й досягнути континуальності первинної ідеї, якою керувався композитор в процесі її оформлення в нотному тексті. Підґрунтя курсу складає опора на фундаментальні напрацювання музично-теоретичної думки XX–XXI століть

Мета дисципліни полягає в залученні слухачів курсу до досліджень в галузі теорії музичного виконавства на основі усвідомлення природності законів, які керують процесами створення, відтворення та слухання музики. Законів як сформульованих в сучасному музикознавстві, так і таких, які реально підпорядковують дії виконавця лише на рівні його підсвідомості та чекають на відповідні дослідження.

Відповідно до мети курсу «Сучасне інструментальне виконавство» вирішує наступні завдання:

- усвідомлення єдності сутностей природних взаємозв'язків;
- врахування діалектики співіснування інтонаційних процесів і незалежного музичного часу;

- розуміння специфіки виконавського слуху;
- вивчення рівнів інтонаційного мислення виконавця;
- аналіз особливостей педагогічної техніки музиканта;
- формування переконання у незворотності прогресу виконавського мистецтва, як і самої музики;
- особливостей створення та виконання творів композиторів ХХІ століття.

Програма курсу передбачає послідовний розгляд складових виконавського мислення з позиції обумовленості ігрових рухів слуховим проектом, який формується на тлі усвідомлення виконавцем логіки інтонаційних процесів, зашифрованих у нотному тексті.

У результаті вивчення навчальної дисципліни магістр повинен знати:

- сучасні свідчення про закони, що діють у музичному виконавстві як окремій галузі музичного мистецтва;
- сутність досліджень визначних музикознавців та виконавців стосовно сучасних проблем музичного виконавства;
- основи і техніку інструментального інтонування в умовах дії музичного часу на мікро- та макрорівнях.

Магістр повинен вміти:

- застосовувати теоретичні настанови у виконавській практиці та викладацькій роботі;
- адекватно інтерпретувати авторський текст з огляду на особливості дії незалежного музичного часу;
- аналізувати і критично оцінювати будь-які редакторські позначки в опублікованій музичній літературі.

Для більш ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та засвоєння матеріалу використовується електронна пошта, Viber, Zoom.

Компетентності

Загальні:

1. Здатність до аналізу, синтезу та систематизації знань.
2. Розуміння взаємозв'язків та взаємовпливу мистецьких явищ.
3. Спрямовання отриманих базових знань, результатів самостійної дослідної роботи на власну практичну діяльність.
4. Вільне володіння інформаційними технологіями.
5. Вільне володіння державною (за потреби іноземною) мовою для отримання необхідної інформації в самостійній роботі.

Фахові:

1. Поєднання базових теоретичних положень дисципліни із безпосереднім практичним засвоєнням.
2. Володіння основними методами формування виконавської майстерності.
3. Налагодження взаємозв'язку головних положень теорії та методики виконавства зі знаннями та навичками, отриманими студентами у класах спеціального музичного інструменту, ансамблю, диригування (інших фахових предметів) з метою їх застосування в заняттях з учнем.
4. Екстраполяція закріпленого теоретичного матеріалу та сформованих практичних навичок студентів на виконавську та педагогічну діяльність.
5. Опанування технікою та алгоритмом роботи над музичним твором.

Результати навчання

Здійснювати аналіз мистецьких процесів у контексті педагогічних та виконавських проблем. Демонструвати власне бачення шляхів їх розв'язання. Проводити збір і аналіз матеріалів з різних джерел, новітніх та загальновизнаних. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу зазначених проблем. Виявляти здатність впроваджувати засвоєні та власні методи у практичній діяльності.

ПЕРЕЛІК ТЕМ

- Тема 1. Єдність сутності природних взаємозв'язків. Закономірності виконавського процесу.
- Тема 2. Час в аспекті концепції "музично-виконавське право".
- Тема 3 Роль слухових настанов у формуванні інтонаційної культури музиканта-виконавця.
- Тема 4. Стабільні та мобільні засоби художньої виразності.
- Тема 5. Техніка інструментального інтонування.
- Тема 6. Інтонування та його взаємозв'язок із незалежним музичним часом.
- Тема 7. Технічний арсенал музиканта-виконавця.
- Тема 8. Інтонування моторики.
- Тема 9. Методи роботи над подоланням технічних складностей.
- Тема 10. Профілактика професійних захворювань.
- Тема 11. Педагогічна техніка.
- Тема 12. Етапи роботи над музичним твором.

ФОРМИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу MOODLE. Усі ресурси Наукової бібліотеки НМАУ імені П.І.Чайковського доступні через сайт Академії. Читальна зала бібліотеки забезпечена бездротовим доступом до мережі Інтернет.

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль – здійснюється протягом проведення занять згідно даної програми даного курсу.

Рубіжний контроль – проводиться з метою отримання інформації щодо рівня успішності студентів за певний період навчання у вигляді контрольної-модульної роботи.

Залік. З метою визначення повноти знань і практичних навичок, набутих у процесі засвоєння курсу передбачено залік наприкінці I семестру. До його складання допускаються студенти, які виконали всі види робіт, передбачених навчальною програмою курсу. Підсумкове оцінювання результатів навчальної діяльності студентів проводиться на заліку з оцінкою.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Відвідування лекцій	15
2.	Семінарські заняття	15
3.	Самостійна робота (реферат, презентація)	20
4.	Контрольно-модульні роботи	20
5.	Залік	30
	Всього	100

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Оцінка 90–100–А– відмінно студент у повному обсязі опанував матеріал навчальної програми, виконав усі передбачені програмою форми роботи (участь у семінарських заняттях, самостійні завдання), проявив ініціативність та здатність творчо вирішувати завдання. Вичерпно і розгорнуто відповідає на питання з аналізом сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців. Демонструє високий рівень виконання практичних завдань.

Оцінка 82–89–В– добре студент загалом опанував матеріал навчальної програми (приблизно в обсязі 75%), орієнтується у проблематиці курсу, брав участь у різних формах роботи, передбачених програмою. Ґрунтовно відповідає на питання з аналізом літературних джерел. Демонструє якісний рівень виконання практичних завдань.

Оцінка 74–81–С– добре студент загалом опанував матеріал навчальної програми (приблизно в обсязі 75%), повно відповідає на питання з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців. Демонструє достатній рівень виконання практичних завдань.

Оцінка 64–73–D– задовільно студент опанував матеріал курсу в обсязі 30–50%, не виявив зацікавленості заняттями, неякісно виконував усні та письмові завдання, передбачені програмою. Демонструє посередній рівень виконання практичних завдань.

Оцінка 60–63–Е– задовільно студент опанував матеріал курсу в обсязі 30–50%, не виявив зацікавленості заняттями, відповідає на питання в мінімально допустимому обсязі, зі значними неточностями та їх виправленнями за допомогою викладача. Демонструє посередній рівень виконання практичних завдань.

Оцінка 35–59–FX– незадовільно студент не опанував матеріал курсу, не виконав обов'язкових форм роботи, не розуміє основний зміст та завдання курсу. Відповідає на питання в недостатньому обсязі, з грубими помилками та неспроможністю їх виправлення за допомогою викладача. Демонструє низький рівень виконання практичних завдань.

Оцінка 1–34–F– незадовільно студент відповідає на питання на рівні елементарного розпізнання, із неможливістю відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні. Неспроможний виконувати практичні завдання.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами.

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь студентів у міжнародних, вітчизняних та кафедральних конференціях, круглих столах тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Білоус В. Психологічні аспекти формування виконавської художньої майстерності : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / НМАУ ім. П. І. Чайковського. Київ, 2005. 16 с.
2. Білоусова С. Особливості вимови обернених артикуляційних сполучень на домрі. Виконавське музикознавство. 4 видання – К., 2016. – С. 16-24.
3. Герасимова-Персидська Н. Інтонія в новітній музиці // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського : Світ музикознавства: стратегії, дискурси, сюжети. К.: НМАУ імені П. І. Чайковського, 2011. Вип. 98. С. 16-31.
4. Герасимова-Персидська Н. Музика. Час. Простір. К.: Дух і літера, 2012. 408 с
5. Герасимова-Персидська Н. Звук і знак в музичному мистецтві : історичний аспект // Київське музикознавство : Музикознавство у діалозі. Київ-Дюссельдорф, 2011. Вип. 37. С. 12-23.
6. Герасимова-Персидська Н. Про дискретну лінійність в сучасній музиці // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського : Мистецтвознавчі пошуки. — К., 2008.
7. Вип. 78. С. 12-17.
8. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста. Київ : Музична Україна, 1983. 69 с.
9. Деменко Б. Категорія часу в музичній науці: Теорії специфікацій. — К., 1996. — 296 с.
10. Івко В. Час в аспекті концепції «музично-виконавче право» // Академічне народно-інструментальне мистецтво України ХХ–ХХ століть : матеріали міжнародної наук.-практ. конф. (м. Київ, 23–28 березня). Київ, 2003. С. 12–14.
11. Івко В. Техніка інструментального інтонування // Актуальні напрями розвитку академічного народно-інструментального мистецтва: матеріали Другої Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 20–27 березня). Київ, 1998. С. 45–46.
12. Козаренко О. Феномен національної музичної мови / Олександр Козаренко / [відп. ред. І. Пясовський, О. Купчинський]. Львів: 2000. 284 с. (Українознавча бібліотека НТШ. Число 15).
13. Костенко Н. Теорія домрового виконавства в світі сучасних вимог // до 70-річчя кафедри народних інструментів Київської консерваторії (НМАУ) ім. П. І. Чайковського : матеріали всеукраїнської наук.-практ. конф. (м. Київ, 15–19 березня). Київ, 2010. С. 123–137.
14. Лисенко М. Міхеєв Б. Школа гри на чотириструнній домрі. Київ : Муз. Україна, 1990. 151 с.
15. Матвійчук Л.. Методичні основи виконавської майстерності домриста // Актуальні напрями відродження та розвитку народно-інструментального мистецтва в Україні : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 24–31 березня). Київ, 1995. С. 45–48.
16. Москаленко В. До визначення поняття «музичне мислення» // Українське музикознавство. Вип. 28: Музична україністика в контексті світової культури. Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1998. С. 48–53.
17. Москаленко В. Інтонія, Музика, Слово // Науковий вісник Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Вип. 27. Слово, інтонація, музичний твір. Київ, 2003. С. 12–20.
18. Харнонкурт Н. Музика як мова звуків. Суми : Собор, 2002. 184 с.

19. Чекан Юрій Іванович. Інтонаційний образ світу як категорія історичного музикознавства: Дис... д-ра наук: 17.00.03 - 2010.
20. Чекан О. Е. Художній простір музичного твору: генеза та функціонування : дис... канд. мистецтвознав. 17.00.03 Музичне мистецтво; НМАУ імені П. І. Чайковського / Чекан Олена Ернстівна. К., 1999. 187 с.